

25 Ιανουαρίου 1712

Ο Φρειδερίκος και η Πρωσία

Ενθουσιασμένος από τη βοήθεια που του πρόσφερε στον πόλεμο με τους Τούρκους, ο αυτοκράτορας της Γερμανίας, Λεοπόλδος, χάρισε στον γιο του μεγάλου εκλέκτορα του Μαδεμβούργου, Φρειδερίκο, ένα κομμάτι γης στα βορειοανατολικά της χώρας και τον έχρισε βασιλιά. Έτσι, γεννήθηκε το κράτος της Πρωσίας. Αυτό έγινε στα 1701, αν και η Πρωσία είχε και παλαιότερα γνωρίσει τη μοναρχία (τον 15^ο αιώνα). Ο Φρειδερίκος έζησε σαν βασιλιάς δώδεκα χρόνια. Τον διαδέχτηκε ο γιος του, Φρειδερίκος-Γουλιέλμος Α΄, που οργάνωσε τον στρατό και μια καλή διοίκηση στο βασίλειό του, προετοιμάζοντας το έδαφος για τον δικό του γιο.

Στις 25 Ιανουαρίου 1712, γεννήθηκε ένας ακόμη Φρειδερίκος. Έμελλε να ονομαστεί «Μεγάλος». Ήταν εγγονός του πρώτου. Από μικρός, έδειξε έφεση στα γράμματα και σπάνιες στρατηγικές ικανότητες. Όταν ο πατέρας του πέθανε, στα 1740, ανέβηκε στο θρόνο με το όνομα Φρειδερίκος Β΄ κι αμέσως μετείχε στον πόλεμο για τη διαδοχή της Αυστρίας (1740-1748). Νίκησε τα στρατεύματα της Μαρίας Θηρεσίας και, με τη συνθήκη της Δρέσδης (1745), προσάρτησε τη Σιλεσία (περιοχή που σήμερα ανήκει στην Πολωνία).

Στο διάστημα της ειρήνης, έδειξε τα κυβερνητικά του προσόντα, οργανώνοντας το σιδερένιο πρωσικό κράτος, βοηθώντας τα γράμματα και μετακαλώντας σοφούς της εποχής στην έπαυλή του στο Σαν Σουσί. Ήταν και ο ίδιος συγγραφέας και συλλέκτης έργων τέχνης κι αντιπροσώπευσε αυτό που ονομάστηκε «φωτισμένη δεσποτεία» του 18ου αιώνα.

Στα 1756, η Μαρία Θηρεσία της Αυστρίας, έχοντας συμμάχους τη Γαλλία και τη Ρωσία, ξεκίνησε τον Επταετή πόλεμο, με σκοπό να πάρει πίσω τη Σιλεσία. Ο Φρειδερίκος συμμάχησε με την Αγγλία που τον βοήθησε οικονομικά κυρίως και κατάφερε να τα βγάλει πέρα. Η ειρήνη, στις 15 Φεβρουαρίου 1763, βρήκε τους αντιπάλους στα εδάφη που κατείχαν προπολεμικά. Ακολούθησε ο πρώτος διαμελισμός της Πολωνίας κι ο Φρειδερίκος

προσάρτησε στο βασίλειό του την Πρωσική Πολωνία.

Πέθανε το 1786, σε ηλικία 74 χρόνων, αφήνοντας στους διαδόχους του τη δύναμη που θα συνέτριβε τον Ναπολέοντα και θα γινόταν, εκατό χρόνια αργότερα, η ψυχή της μεγάλης γερμανικής αυτοκρατορίας.

1833: Αποβιβάζεται στο Ναύπλιο ο πρώτος βασιλιάς της Ελλάδας, Όθων.

1899: Γεννιέται ο Βέλγος πολιτικός Πολ Ενρί Σπάακ. Το 1938 έγινε ο πρώτος σοσιαλιστής πρωθυπουργός του Βελγίου. Υπήρξε και γενικός γραμματέας του NATO (1957 - 1961). Πέθανε το 1972.

1947: Πεθαίνει ο γκάγκστερ Αλ Καπόνε, «κυρίαρχος» της περιοχής του Σικάγο. Καταδικάστηκε για φοροδιαφυγή, φυλακίστηκε και, το 1939, αφέθηκε ελεύθερος.

1955: Το Ανώτατο Σοβιέτ αποφασίζει τη λήξη και τυπικά της εμπόλεμης κατάστασης με την Γερμανία.

1969: Ξεκινά στο Παρίσι η τελευταία φάση των συνομιλιών για την ειρήνη που οδήγησε στην αποχώρηση των Αμερικανών από το Βιετνάμ.

1971: Στην Ουγκάντα, ο Ίντι Αμίν ανατρέπει με πραξικόπημα τον Μίλτον Όμποτε και αυτοανακηρύσσεται πρόεδρος.

1971: Ο Τσαρλς Μάνσον κρίνεται ένοχος για τη δολοφονία της ηθοποιού Σάρον Τέιτ και άλλων έξι.

1972: Συνθήκη ειρήνης βάζει και τυπικά τέλος στην εμπόλεμη κατάσταση ανάμεσα στη Σοβιετική Ένωση και τη νικημένη στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο Ιαπωνία.

1996: Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης ψηφίζει υπέρ της ένταξης της Ρωσίας στους κόλπους της, παρά τις επιφυλάξεις για τον πόλεμο με τους Τσετσένους.

2006: Στις πρώτες εκλογές στην Παλαιστίνη, η Χαμάς καταλαμβάνει 76 από τις συνολικά 132 έδρες του Κοινοβουλίου, ενώ η Φατάχ εκλέγει 43 βουλευτές. Η διεθνής κοινότητα δέχεται το αποτέλεσμα «κουμπωμένη».

2010: Η ελληνική βουλή ψηφίζει ομόφωνα τη σύσταση νέας εξεταστικής επιτροπής για το σκάνδαλο της μονής Βατοπεδίου.

2015: Στις πρόωρες βουλευτικές εκλογές, που προκλήθηκαν από την αδυναμία της ελληνικής Βουλής να εκλέξει πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο ΣΥΡΙΖΑ (με πρόεδρο τον Αλέξη Τσίπρα) παίρνει το 36,34% των ψήφων και εκλέγει 149 βουλευτές έναντι 27,81% της ΝΔ του Αντώνη Σαμαρά (76 βουλευτές). Τρίτο κόμμα αναδεικνύεται η Χρυσή Αυγή με 6,28% (17 βουλευτές) και τέταρτο το Ποτάμι με 6,05% (επίσης 17 βουλευτές). Ακολουθούν ΚΚΕ (5,47% και 15 βουλευτές) και ΑΝ.ΕΛ. (4,75% και 13 βουλευτές). Το άλλοτε πανίσχυρο ΠΑΣΟΚ κατορθώνει να μπει στη Βουλή ως έβδομο και τελευταίο κόμμα, με 4,68% και επίσης 13 βουλευτές, ενώ το ΚΙ.ΔΗ.ΣΟ του άλλοτε πρωθυπουργού Γιώργου Παπανδρέου μένει εκτός, με μόλις 2,46%. Ο ΣΥΡΙΖΑ σχηματίζει με τους ΑΝ.ΕΛ. κυβέρνηση συνεργασίας.

2019: Μετά την ψήφιση, στις 11 του μήνα, από την Βουλή της ΠΓΔΜ των συνταγματικών αλλαγών και την υιοθέτηση της ονομασίας «Βόρεια Μακεδονία», όπως προβλέπονται από την «συμφωνία των Πρεσπών» (17 Ιουνίου 2018), και η ελληνική Βουλή κυρώνει την ίδια συμφωνία με ψήφους 153 υπέρ, 146 κατά και ένα λευκό. Του λοιπού, η ΠΓΔΜ θα ονομάζεται Βόρεια Μακεδονία.

Η 25^η Ιανουαρίου στον πολιτισμό

25 Ιανουαρίου 1882

Η Βιρτζίνια Γουλφ

Ο πατέρας της, σερ Λέσλι Στίφεν, προτίμησε να μη τη στείλει σχολείο και να τη διδάξει ο ίδιος στο σπίτι. Η Βιρτζίνια γεννήθηκε στις 25 Ιανουαρίου 1882, στο Λονδίνο. Ασχολήθηκε με την κριτική και με το γράψιμο και, στα 1912, παντρεύτηκε τον Λέοναρντ Γουλφ. Έγινε Βιρτζίνια Γουλφ και εξελίχτηκε σε σπουδαία συγγραφέα, εισάγοντας νέο τρόπο γραφής: Η πλοκή και η δράση δεν την ενδιέφεραν. Προσπαθούσε να κάνει αισθητή τη συνεχή ροή της εμπειρίας, την ασάφεια και το απροσδιόριστο του χαρακτήρα και τις εξωτερικές περιστάσεις όπως προσκρούουν στη συνείδηση. Ενδιαφέρθηκε επίσης για τον τρόπο που ο χρόνος βιώνεται και ως ακολουθία ανόμοιων στιγμών και ως ροή των ετών και αιώνων. Ο αναγνώστης ζει μέσα στο μυαλό των χαρακτήρων της από την παιδική ηλικία τους ως τα γηρατειά. Κύρια έργα της είναι «Η κυρία Ντελογουέι» (1925), «Περίπατος στον φάρο» (1927), «Τα κύματα» (1931) και «Τα χρόνια» (1937). Στις 28 Μαρτίου 1941, μετά από μια κρίση που την οδήγησε σε κατάρρευση, αυτοκτόνησε.

Εικοσιπέντε χρόνια αργότερα, στα 1966, ένας ως τότε άσημος συγγραφέας, ο Έντουαρντ Άλμπι (γεννήθηκε στις 12 Μαρτίου 1928), παρουσίασε το θεατρικό του έργο «Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ»: Ένας μεσήλικας καθηγητής, η γυναίκα του και ένα νεαρό ζευγάρι περνούν μια έντονη βραδιά με τα κακόβουλα υπονοούμενα, προσβολές, ταπεινώσεις, προδοσίες, άγρια ευφρολογήματα και επώδυνες αποκαλύψεις να πρωταγωνιστούν. Το έργο κέρδισε την άμεση αναγνώριση και καθιέρωσε τον συγγραφέα που κέρδισε και το βραβείο Πούλιτζερ εκείνης της χρονιάς. Το ξανακέρδισε και στα 1975 όπως και στα 1991.

Στην Ελλάδα, το έργο παρουσιάστηκε (1966) στο Θέατρο Τέχνης, σε διδασκαλία Κάρολου Κουν.

1627: Γεννιέται ο Ιρλανδός χημικός και φυσικός, Ρόμπερτ Μπόιλ. Σύμφωνα με τον νόμο που φέρει το όνομά του, (Νόμος του Μπόιλ), η πίεση και ο όγκος των αερίων είναι αντιστρόφως ανάλογα. Πέθανε το 1691.

1817: Πρωτοπαρουσιάζεται στην Ρώμη η όπερα του Τζιοακίνο Ροσίνι, «La Cenerentola» («Η Σταχτοπούτα»).

1886: Γεννιέται ο μαέστρος και συνθέτης, Βίλχελμ Φουρτβένγκλερ, μόνιμος από το 1922 διευθυντής της Φιλαρμονικής του Βερολίνου. Πέθανε στις 30 Νοεμβρίου 1954.

1924: Ξεκινούν στο Σαμονίξ της Γαλλίας, οι πρώτοι χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες.

1990: Πεθαίνει η ηθοποιός του Χόλιγουντ, Άβα Γκάρνερ («Το πέρασμα της Κασσάνδρας» κ.α.). Είχε γεννηθεί στις 24 Δεκεμβρίου 1922.

1994: Ο Αμερικανός τραγουδιστής Μάικλ Τζάκσον καταλήγει σε συμφωνία πολλών

εκατομμυρίων με ένα αγόρι που τον είχε κατηγορήσει για σεξουαλική παρενόχληση.

1998: Ο Γιώργος Βασιλακόπουλος διαδέχεται στην προεδρία της ΕΟΚ (Ελληνικής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρισης) τον Ζαχαρία Αλεξάνδρου που ήταν στη θέση αυτή από το 1977. Ο Αλεξάνδρου έφερε την εθνική μπάσκετ πρωταθλήτρια Ευρώπης το 1987, ο Βασιλακόπουλος το 2005.

2015: Σε ηλικία 68 χρόνων, πεθαίνει στην Αθήνα ο γεννημένος στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, διεθνούς φήμης τραγουδιστής, Ντέμης Ρούσσο.